

บทที่ ๕

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ๓) เพื่อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ในการศึกษางานวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชน (ประชาชนในหมู่ที่ ๒ ตำบลเนินศาลา) จำนวน ๓๓๐ คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๗๗ คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบค่าที่ใช้การทดสอบเอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีผลต่างทางนัยสำคัญน้อยที่สุด (Lest Significant Difference : LSD) และการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก Key Informants จำนวน ๗ ท่าน มาใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการบริหารการศึกษาตามหลักสราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจะสรุปตามลำดับ ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๔๑ ปีขึ้นไปจำนวน ๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๒ รองลงมามีอายุระหว่าง ๓๐-๔๐ ปีจำนวน ๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘ และมีอายุระหว่าง ๑๘ ปีขึ้นไปจำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๐ เรียนจบระดับประถมศึกษา จำนวน ๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๔ รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๙ และระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๘ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๐ รองลงมาเป็นอาชีพเกษตรกร จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๙ รองลงมาเป็นอาชีพอื่นๆระบุ จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๒ และเป็นอาชีพรับราชการ ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๙ มีรายได้อยู่ระหว่าง ๕,๐๐๐-๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๐ รองลงมาคือผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๙ และผู้ที่มีรายได้ ๑๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒

๕.๑.๒ ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์

ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการเข้าร่วมในการกำหนดนโยบายหรือหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการเข้าร่วมในการกำหนดนโยบายหรือหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ร่วมการจัดหาแบบเรียนที่เหมาะสมให้กับนักเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมการวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๒. ด้านการพบปะสนทนาพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ด้านการพบปะสนทนาพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ร่วมในการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของเด็กและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมการคัดเลือกตัวแทนผู้ปกครองเด็กเป็นคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๓. ด้านการเข้าร่วมประชุม ครู-ผู้ปกครอง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ด้านการเข้าร่วมประชุม ครู-ผู้ปกครองด้านการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียนของเด็กตาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ร่วมประชุมผู้ปกครองประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมประชุมเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของครู

๔. ด้านการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียนของเด็ก

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ด้านการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียนของเด็ก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ร่วมการจัดกิจกรรมสานสายใยรัก เช่น เล่านิทาน และเล่นกับลูกและข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมการสนับสนุนด้านการกีฬาให้แก่เด็ก เช่น เป็นโค้ชกีฬา การบริจาคอุปกรณ์กีฬา

๕. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลเด็กโดยผ่านแฟ้มผลงาน (Portfolios)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลเด็กโดยผ่านแฟ้มผลงาน (Portfolios) ตามหลักสาราณียธรรม ๖ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ร่วมการประเมินผลการใช้แฟ้มสะสมผลงานเด็ก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมการเสนอแนวทางการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน

๖. ด้านการสื่อสารกับผู้ปกครองโดยผ่านสมุดบันทึกเกี่ยวกับเด็ก

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ด้านการสื่อสารกับผู้ปกครองโดยผ่านสมุดบันทึกเกี่ยวกับเด็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ร่วม

กิจกรรมต่างๆที่ทางศูนย์ฯจัดขึ้น เช่นกิจกรรมวันแม่- วันพ่อ วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษาฯ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ร่วมเขียนแสดงความคิดเห็นของตนเองลงในสมุดบันทึกนักเรียน

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจำแนกตามปัจจัยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เพื่อนำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๒ ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการเข้าร่วมในการกำหนดนโยบายหรือหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และด้านการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆในชั้นเรียนของเด็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

สมมติฐานที่ ๓ ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานที่ ๔ ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสาราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม

ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการเข้าร่วมประชุม ครู-ผู้ปกครอง และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลเด็กโดยผ่านแฟ้มผลงาน (Portfolios) ด้านการสื่อสารกับผู้ปกครองโดยผ่านสมุดบันทึกเกี่ยวกับเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจะอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

๕.๒.๑ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ **พระมหาสมพงษ์สารคนโธ (คำทางหงส์)**^{๑๐๔} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในโรงเรียนหนองบัว ตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ **สถิต เชาวดี**^{๑๐๕} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ **กาญจนา พิมพ์สุข**^{๑๐๖} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การ

^{๑๐๔}พระมหาสมพงษ์สารคนโธ (คำทางหงส์) , “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในโรงเรียนหนองบัว ตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๑๒๐- ๑๒๘.

^{๑๐๕}สถิตเชาวดี, “ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ค.ม.** การบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, ๒๕๕๑), หน้า บทคัดย่อ.

^{๑๐๖}กาญจนา พิมพ์สุข, “การประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรม๖ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต๑” **,วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๗๐ – ๗๙.

ประยุกต์ใช้หลักสารณียธรรม ๖ ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต๑โดยรวมอยู่ในระดับมาก

๕.๒.๒ อภิปรายผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสารณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ ๑ ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสารณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาเสกสรรค์อคคจारी (แก้วทรัพย์)**^{๑๐๗} การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในโรงเรียนหนองบัว ตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาวัดในอำเภอตากฟ้าจังหวัดนครสวรรค์อยู่ในระดับมากทุกด้านเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาวัดในอำเภอตากฟ้าจังหวัดนครสวรรค์โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่เพศอายุการศึกษาอาชีพและรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาวัดในอำเภอตากฟ้าจังหวัดนครสวรรค์ด้านเพศไม่แตกต่างกันส่วนด้านอายุด้านการศึกษาด้านอาชีพและด้านรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลักสารณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาสมพงษ์สารคนโธ (คำทางหงส์)**^{๑๐๘} ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ ผู้ปกครองนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในโรงเรียนหนองบัว ตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากพบว่า

^{๑๐๗} พระมหาเสกสรรค์ อคคจारी (แก้วทรัพย์), “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาวัด ในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๙๕ - ๑๐๒.

^{๑๐๘} พระมหาสมพงษ์สารคนโธ (คำทางหงส์), “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในโรงเรียนหนองบัว ตำบลนาสนุ่น อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์” **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๑๒๐- ๑๒๘.

ค่าตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ของผู้ปกครองนักเรียนที่แตกต่างกัน ไม่มีผลกระทบ หรือไม่มีความแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลัก สาราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาเอกมร ฐิตปญโญ (คงตางาม)** ^{๑๐๘} ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงาน โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๓๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรม อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน สาราณียธรรม การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก สาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดงจังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ผู้บริหาร คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลัก สาราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมบัติ สังวาลสว** ^{๑๐๙} การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีโรงเรียนธัญรัตน์ จังหวัดปทุมธานีพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีใน ๓ ด้านคือด้าน ความรู้ ด้านทักษะการทำงาน ด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ผู้ปกครองที่มีเพศอายุระดับ การศึกษาอาชีพที่ต่างกันมีส่วนร่วมในแต่ละด้านแตกต่างกัน

^{๑๐๘} พระมหาเอกมร ฐิตปญโญ (คงตางาม) “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก สาราณียธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๔๑ - ๑๕๒.

^{๑๐๙} สมบัติ สังวาลสว, “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีโรงเรียนธัญรัตน์จังหวัดปทุมธานี” , **วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต** , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๐), หน้า ๕๓ - ๕๘.

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษาตามหลัก
 สาราณียธรรม ๖ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเนินศาลา อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยมี
 ข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ได้บังคับบัญชาในโอกาสที่
 เหมาะสม เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำงานอย่างมีความสุข
๒. ควรมีการกำหนดนโยบายเพื่อการสื่อสารที่ดีระหว่างบ้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อ
 สร้างมิตรไมตรีที่ดีต่อกันระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้ในเชิงปฏิบัติ

๑. ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ได้บังคับบัญชา เกี่ยวกับการ
 บริหารหรือพฤติกรรมของผู้บริหารเอง และนำข้อเสนอแนะนั้นมาปรับใช้ให้เหมาะสม
๒. ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศในการทำงานให้มีความอบอุ่น เป็นกันเอง ตลอดจน
 พัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงาน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาการประยุกต์ใช้ หลักสาราณียธรรม ๖ กับการมีส่วนร่วม เพื่อเพิ่ม
 ประสิทธิภาพในการทำงาน
๒. ควรศึกษาเกี่ยวกับมีการช่วยกันระดมทุนทรัพยากรจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและแหล่ง
 ทรัพยากรในชุมชนเพื่อมาสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
๓. มีการติดต่อสื่อสารและประสานงานเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เกิดความเข้าใจ
 และรักใคร่มีความสามัคคีและมีเจตคติที่ดีต่อกัน
๔. ร่วมแรง ร่วมใจช่วยคิด ช่วยทำ ช่วยแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่
 ความสำเร็จที่ดี